

KUZHEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ'NDE GÖREV YAPAN ASKERLERDE YÜZEYEL MANTAR HASTALIKLARININ GÖRÜLME SIKLIĞI

Dr. Sezai ŞAŞMAZ (*), Dr. Ömer ÇALKA (**), Dr. Hilmi Cevdet ALTINYAZAR (***)

Gülhane Tıp Dergisi 45 (2) : 135 - 137 (2003)

ÖZET

Amaç: Çalışmamızda, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde dermatoloji polikliniğine başvuran askerler arasında yüzeysel mantar hastalıklarının sıklık ve dağılımını belirlemek amaçlandı.

Gereç ve Yöntem: Kuzey Kıbrıs Türk Barış Kuvvetleri Girne Askeri Hastanesi Dermatoloji Polikliniği'ne Şubat-Mayıs 2000 döneminde ardışık olarak başvuran 925 er ve erbaş yüzeysel mantar hastalıkları açısından sorgulandı ve tam dermatolojik muayeneleri yapıldı. Yüzeysel mantar hastalıkları tanısı klinik görünümün yanı sıra potasyum hidroksit preparasyonundan yararlanılarak konuldu ve bulgular bir forma kaydedildi.

Bulgular: Çalışma kapsamına alınan 925 er ve erbaşın 185'inde (%20) yüzeysel mantar hastalığı saptanmıştır. Bu 185 olgunun 151'inde dermatofitoz (%81.6), 32'sinde tinea versikolor (%17.3), 2'sinde de kandidiyazis (%1.1) belirlendi.

Sonuç: Askerlik hizmetinde olduğu gibi bireylerin toplu yaşadığı yerlerde yüzeysel mantar hastalıklarındaki yüksek görülme oranları, alınacak koruyucu önlemler ve yapılacak eğitici çalışmalarla azaltılabilecek ve ayrıca iş gücü kaybı ile sağlık harcamalarını da en az düzeye indirecektir.

Anahtar Kelimeler: Yüzeysel Mantar Hastalıkları, Asker, Kıbrıs, Epidemiyoloji.

SUMMARY

The Prevalence of Superficial Fungal Infections Among Soldiers Who Assigned in The Turkish Republic of Northern Cyprus

Objective: In our study, it was aimed to determine the frequency and spectrum of superficial fungal infections among soldiers who were admitted to the dermatology outpatient clinic in The Turkish Republic of Northern Cyprus.

Material and Methods: In the period of February-May 2000, 925 soldiers who were admitted consecutively to the dermatology outpatient clinic of Girne Military Hospital of Northern Cyprus Turkish Peace Forces were assessed for superficial fungal infections by a complete dermatological examination. The diagnosis of superficial fungal infections was made by the use of potassium hydroxide preparations in addition to clinical appearance (when needed) and the findings were recorded to a form.

Results: Among 925 soldiers included the study, the frequency of superficial fungal infections was found to be 20% (185 soldiers). Out of 185 cases, 151 had dermatophytosis (81.6%), 32 had tinea versicolor (17.3%) and 2 had candidiasis (1.1%).

Conclusion: The high frequency of superficial fungal infections in facilities such as military service in which humans live in crowded populations will be decreased by preventive measures and educational studies. Moreover, both loss of working power and medical expenses will be kept in the least possible level.

Key Words: Mycoses, Soldier, Cyprus, Epidemiology.

GİRİŞ

Deri hastalıklarının ortaya çıkmasında ırk, yaş, cins, soyaçekim, kişisel hijyen, kültür düzeyi gibi kişisel faktörlerin yanı sıra, iklim, coğrafi bölge, kırsal ya da kentsel alanda yaşama ve meslek gibi çevresel faktörler de rol oynar (1,2). Herhangi bir meslek grubunda sık görülen deri hastalıklarının belirlenmesi o meslekteki sağlık hizmetlerinin planlanmasında ve koruyucu hekimlik çalışmalarının yürütülmesinde yol gösterici olabilir.

Askerlik, şartları itibarıyla meslekler arasında fevkalade farklı bir yere sahiptir. Askerlerin dermatolojik sorunları sivil popülasyona göre gerek sıklık, gerekse de nitelik yönünden farklılıklar gösterebilmektedir. Çocukların dermatolojik sorunlarının farklılığı "pediatrik dermatoloji"yi geliştirdiği gibi askerlerin sorunlarının farklılıkları da "askeri dermatoloji"yi ortaya çıkarmıştır. Askerlerde deri hastalıklarının oluşmaması için gerekli önlemleri belirlemek, oluşan deri hastalıklarını tedavi etmek ve bu şekilde askerin kendisine düşen ve düşebilecek her türlü göreve hazır olmasına yardımcı olmak askeri dermatolojinin esas

(*) K.S.Ü Tıp Fak. Dermatoloji AD, Kahramanmaraş
(**) Yüzüncü Yıl Üniv. Tıp Fakültesi Dermatoloji AD, Van
(***) Z.K.Ü Tıp Fakültesi Dermatoloji AD, Zonguldak
Reprint Request : Dr. Sezai ŞAŞMAZ, K.S.Ü Tıp Fakültesi Dermatoloji AD. 46100 Kahramanmaraş
Kabul Tarihi : 17.4.2003

alanlarıdır (3,4).

Yüzeysel mantar hastalıkları (YMH) dermatolojik sorunlar arasında önemli bir yere sahiptir. Türk toplumunda, yüzeysel mantar hastalığı olan birçok erkek, hastalığının ilk olarak askerliğini yaparken başladığını ifade etmektedir. Askerlik süresince içinde bulunulan koşullar bir ölçüde YMH'nin bulaşmasını ve yayılmasını kolaylaştırabilir. Biz bu çalışmamızda, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde (KKTC) görev yapan er ve erbaşlarda YMH'nin sıklığını belirlemeyi ve böylece koruyucu önlemlerin yeniden gözden geçirilmesine dikkat çekmeyi amaçladık.

GEREÇ VE YÖNTEM

Kuzey Kıbrıs Türk Barış Kuvvetleri Girne Askeri Hastanesi Dermatoloji Polikliniği'ne Şubat-Mayıs 2000 döneminde ardışık olarak başvuran 925 er ve erbaş, bu dönemde sırayla tabip er olarak görev yapan bizler tarafından, YMH açısından sorgulandı ve tam dermatolojik muayeneleri yapıldı. YMH tanısı klinik görünümün yanı sıra potasyum hidroksit preparasyonundan yararlanılarak konuldu ve YMH saptananların bulguları bir forma kaydedildi.

BULGULAR

Şubat-Mayıs 2000 döneminde dermatoloji polikliniğine başvuran, 20-26 yaşlarında (ortalaması 21.4) 925 er ve erbaşın 185'inde (%20) YMH saptanmıştır. YMH saptanan olguların 151'inde (%81.6) dermatofitozlardan en az biri (6 olguda iki ayrı dermatofitoz mevcut idi), 32'sinde (%17.3) tinea versikolor, 2'sinde (%1.1) de kandidiyazis olduğu belirlendi (Tablo-I).

TABLO - I
Yüzeysel Mikozların Gruplara Dağılımı

HASTALIK	OLGU SAYISI	%
Dermatofitozlar	151	81.6
Tinea versikolor	32	17.3
Kandidiyazis	2	1.1
Toplam	185	100

Dermatofitozlular arasında tinea pedis %74.8 (113 olgu) ile en yüksek sıklıkta saptanmış olup, onu %13.9 (21 olgu) ile tinea inguinalis, %6 (9 olgu) ile tinea korporis, aynı şekilde %6 (9 olgu) ile tinea unguium ve son olarak da %3.3 (5 olgu) ile tinea manum takip etmekteydi. Tinea kapitisi ile tinea barbae olgusuna rastlanmadı. Dermatofitozlu olgulardan 2'sinde (%1.3) id reaksiyonu saptandı (Tablo-II).

TABLO - II
Dermatofitozların Dağılımı

TANI	OLGU SAYISI	%
Tinea pedis	113	74.8
Tinea inguinalis	21	13.9
Tinea korporis	9	6.0
Onikomikozis	9	6.0
Tinea manum	5	3.3
Mikst dermatofitoz	6	4.0

YMH'nin her birinin tüm olgular (925 er ve erbaş) içerisindeki yüzdelik oranları da ayrıca hesaplanmıştır (Tablo-III).

TABLO - III
Yüzeysel Mikozların 925 Olgu İçerisindeki Oranları

HASTALIK	OLGU SAYISI	%
Tinea pedis	113	12.2
Tinea versikolor	32	3.5
Tinea inguinalis	21	2.3
Tinea korporis	9	1.0
Onikomikozis	9	1.0
Tinea manum	5	0.5
Kandidiyazis	2	0.2

TARTIŞMA

YMH genel olarak dermatoloji polikliniklerine başvuran olgular arasında sıklık bakımından en ön sırada olan hastalıklardır. Nitekim bu sıklık Yozgat'ta %13.3, Erzurum'da %12.28, Van'da %14.03, Elazığ'da %22.94, Göller Bölgesi'nde %19.97, Erzincan'da ise %12.58 olarak bildirilmiştir (5-10). Bizim çalışmamız seçme bir populasyonda yapılmış ve bu oran %20 olarak bulunmuştur.

Çalışmamızda YMH içinde dermatofitozlar %81.6 oranında saptanmış olup bu oran Elazığ'da %75.15, Göller Bölgesi'nde %84.12 (Elazığ ve Göller Bölgesi oranları ilgili kaynak verilerinden tarafımızca hesaplanmıştır), Van'da %81.47, Erzincan'da ise %67.8 olarak bildirilmiştir (7-10).

Saptadığımız dermatofitozlar içerisinde ilk sırada tinea pedis gelmekte olup tüm poliklinik olgularının %12.2'sini oluşturmaktadır. Bu oran yerli literatürdeki diğer çalışmalarda genelde daha düşük olup, Göller Bölgesi'nde %10.2, Elazığ'da %10.48, Erzurum'da %4.64, Yozgat'ta %6.73, Amasya'da %7.9, Van'da %5.5, Erzincan'da %4.63 olarak bulunmuştur (5-11). Bu durum bizim çalışmamızın askerlerde yapılmış olmasıyla açıklanabilir. Nitekim Erzincan'daki çalışma verileri değerlendirildiğinde asker olgular içerisinde tinea pedis oranı %6.70 iken, sivil olgularda %3.65

olduğu görülmektedir (ilgili kaynak verilerinden tarafımızca hesaplanmıştır) (10).

KKTC'de erkek askerlerde yapılan bir tarama çalışmasında YMH'nin %17.7 oranında saptandığı bildirilmiştir. Bizim bulgularımızla paralellik gösteren bu çalışmada dermatofitoz etkeni olarak sıklık sırasına göre *Trichophyton rubrum*, *Trichophyton mentagrophytes*, *Epidermophyton floccosum* ve *Microsporum canis* belirlendiği bildirilmiştir (12).

Arca ve ark. Erzincan Askeri Hastanesi Dermatoloji Polikliniği'ne 1997-1999 yıllarında başvuran 3893 asker olgunun 515'inde (% 13.23) YMH saptandığını bildirmişlerdir (10). KKTC'deki askerlerde bu oranın daha yüksek olması iklimsel farklılıkla açıklanabilir.

Er ve erbaşlarda saptanan bu sıklıklar, YMH'nin askerlerimizde önemli bir oranda bulunduğunu ortaya koymaktadır. Nitekim toplumumuzda, yüzeysel mantar hastalığı olan birçok erkek, hastalığının askerlik döneminde ortaya çıktığını dile getirmektedir. Buna neden olarak da askerlerin günün önemli bir kısmında ayaklarında kapalı ayakkabılar ile dolaşmaları, sırtlarından kamufajları çıkarmamaları, çok sayıda askerin aynı banyoyu paylaşması ve bir koşu kalması, zaman zaman terlik, bot ve kamufajlarının karışması gibi faktörler dile getirilmektedir. Çalışmamızın gerçekleştirildiği KKTC, sıcak ve nemli bir iklime sahiptir. Bununla beraber çalışmamız Şubat-Mayıs aylarında gerçekleştirilmiştir. Çalışma yaz aylarında yapıldığı takdirde bu oranlarda artış olabileceği tahmin edilebilir.

Anlaşılan odur ki YMH, sağlık ödeneklerinden önemli ölçüde harcamaya ve belki de bir ölçüde işgücü kaybına neden olabilmektedir. Askerlik hizmetinde olduğu gibi bireylerin toplu yaşadığı yerlerde yüzeysel mantar hastalıklarındaki yüksek görülme oranları, alınacak koruyucu önlemler ve yapılacak eğitici çalışmalarla azaltılabilecek ve ayrıca iş gücü kaybı ile sağlık harcamalarını da en az düzeye indirecektir.

KAYNAKLAR

1. Rook, A., Savin, J.A., Wilkinson, D.S.: *The prevalence, incidence and etiology of disease of the skin*, Eds.: Rook, A., Wilkinson, D.S., Ebling, F.J.G., Champion, R.H., Burtoh, J.L.: *Textbook of Dermatology*, 4th edition, Oxford, Blackwell, 1986, pp 39-53.
2. Stern, R.S.: *The epidemiology of cutaneous disease*, Eds.: Fitzpatrick, T.B., Eisen, A.Z., Wolff, K., Freedberg, I.M., Austen, K.F.: *Dermatology in General Medicine*, 4th edition, New York, Mc Graw Hill, 1993, pp 7-13.
3. Bennion, S.: *Military dermatology: present and future*. *Cutis* 1998;62(2):61-63.
4. James, W.D.: *A historical perspective of military dermatology*. *Cutis* 1998;62(1):10.
5. Pişkin, S.: *Yozgat'da deri hastalıklarının durumu*. *Deri Hast Frengi Arş* 1992;26:31-33.
6. Başdaş, F., Arpalı, H., Korukçu, B.: *Erzurum'da deri hastalıklarının durumu*, *Ulusal Dermatoloji Kongresi Bildiri Kitabı*, Erzurum, Doğu Ofset, 1992, S. 503-512.
7. Metin, A., Güzeloğlu, M., Delice, İ., Subaşı, Ş.: *Van yöresinde görülen yüzeysel mantar hastalıkları*, *XVI. Dermatoloji Kongresi Özet Kitabı*, Antalya, 1996, S. 237.
8. Kökçam, İ., Saral, Y.: *Elazığ ve yöresindeki deri hastalıkları*. *T Klin Dermatoloji* 1994;14:71-74.
9. Baysal, V., Yıldırım, M., Alan, H.: *Göller bölgesinde en sık görülen deri hastalıkları*. *T Klin Dermatoloji* 1997;7:19-22.
10. Arca, E., Akar, A., Gür, A.R.: *Erzincan ve çevresinde 1997-1999 yıllarında yüzeysel mantar hastalıklarının retrospektif incelenmesi*. *T Klin Dermatoloji* 2001;11:195-200.
11. Zeren, İ.: *Amasya ve yöresindeki deri hastalıkları*, *XIV. Ulusal Dermatoloji Kongresi Bildiri Kitabı*, Erzurum, Doğu Ofset, 1992:327-333.
12. Bilici, D., Altındış, M., Yılmaz, S.: *Askerlerde yüzeysel mikozlar ve etkenleri*. *II. Ulusal Mantar Hastalıkları ve Klinik Mikoloji Kongresi Özet Kitabı*, Ankara, 2001: poster 4.